

РОЗДІЛ V. ПРОБЛЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

УДК 378: 656.1:355.2

Олег Павленко

Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут
ORCID ID 0000-0001-8752-1949

Ольга Зіборєва

Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут
ORCID ID 0000-0001-7566-4600
DOI 10.24139/2312-5993/2025.06/122-133

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ РЯДОВОГО ТА СЕРЖАНТСЬКОГО СКЛАДУ ІНЖЕНЕРНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

У статті обґрунтовано методологічні засади підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ Збройних Сил України в умовах триваючої збройної агресії РФ проти України та трансформації системи військової освіти. Метою статті є визначення й теоретичне обґрунтування комплексу методологічних засад, що забезпечують цілісність і практичну спрямованість навчально-тренувального процесу. Дослідження ґрунтується на застосуванні системного, діяльнісного, аксіологічного, ресурсно-середовищного та компетентнісного підходів, методів теоретичного аналізу, систематизації та узагальнення наукових джерел. Встановлено, що їх інтеграція сприяє формуванню професійних компетентностей, морально-психологічної стійкості та готовності військовослужбовців до виконання інженерних завдань у складних і динамічних умовах. Зроблено висновок про доцільність представлення методологічних засад підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ як функціонально-ієрархічної моделі, що забезпечує цілісність навчально-тренувального процесу та формування професійної готовності військовослужбовців до виконання службово-бойових завдань.

Ключові слова: методологія, методологічні підходи, підготовка, військова освіта, рядовий склад, сержантський склад, інженерні війська, навчально-тренувальний процес, професійні компетентності.

Постановка проблеми. Сучасні умови ведення бойових дій, зумовлені збройною агресією РФ проти України, істотно підвищують вимоги до рівня професійної підготовки військовослужбовців інженерних військ Збройних Сил України (далі – ЗС України). Інженерні підрозділи забезпечують мобільність військ, здійснюють фортифікаційне обладнання позицій, розмінування територій, створення інженерних загороджень і експлуатацію технічних засобів у бойових умовах, що потребує високого рівня професійної готовності, оперативності прийняття рішень та стійкості до дії ризикогенних чинників. Трансформація характеру сучасної війни, зростання ролі технологічного компоненту та динамічність бойових операцій

зумовлюють необхідність оновлення змісту й організації підготовки рядового і сержантського складу. У практиці військової освіти простежується суперечність між зростаючими вимогами до службово-бойової діяльності військовослужбовців інженерних підрозділів та недостатньою теоретичною систематизацією методологічних засад їх підготовки з урахуванням сучасного бойового досвіду.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз сучасних наукових праць засвідчує, що проблема методологічного забезпечення підготовки військових фахівців посідає важливе місце у військово-педагогічній науці, що підтверджується дослідженнями, у яких розкрито особливості організації підготовки особового складу у навчальних центрах ЗС України. Зокрема, В. Бокій, В. Коваль та В. Світак (2022) розкрили особливості підготовки рядового, сержантського та старшинського складу у навчальному центрі Збройних Сил України, акцентуючи увагу на важливості системності та практичної спрямованості навчально-тренувального процесу (Бокій, Коваль & Світак, 2022, с. 19–24). У науковому доробку О. Бондаренка (2020) окреслено модель формування професійної готовності майбутніх офіцерів для забезпечення освітньо-виховного процесу у військових ліцей, що передбачає інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок, а також розвиток комунікативної та організаційної компетентності (Бондаренко, 2020, с. 45–50).

Питання інноваційного розвитку військової освіти систематизовано О. Васильєвим (2022), який підкреслив значення адаптації навчально-тренувального процесу до сучасних вимог безпеки та євроінтеграційних стандартів (Васильєв, 2022, с. 9–22).

Своєю чергою, О. Діденко (2014) наголошує на впровадженні компетентнісного підходу у підготовку майбутніх офіцерів у військових навчальних закладах, що дозволяє комплексно формувати ключові професійні компетентності та підвищувати ефективність навчально-тренувального процесу (Діденко, 2014).

Окрему групу становлять дослідження, присвячені розкриттю методологічних засад окремих напрямів військової освіти, зокрема у праці А. Кравченка (2023) обґрунтовано методику забезпечення ефективної комунікативної взаємодії у навчально-тренувальному процесі на засадах аксіологічного та ресурсно-середовищного підходів (Кравченко, 2023, с. 123–132). Тоді як у дослідженнях В. Луханіна, Е. Сарафанюк, О. Манойла та Г. Білось (2020) висвітлено специфіку

підвищення кваліфікації науково-педагогічного складу ЗСУ з опорою на компетентнісний підхід (Луханін, Сарафанюк, Манойло & Білось, 2020, с. 128–146).

Науковці вдаються до висвітлення методологічних засад підготовки певних військово-облікових спеціальностей та майбутніх фахівців конкретних родів військ. Наприклад, М. Маслій (2017) виокремив концептуальні засади професійної підготовки майбутніх офіцерів ракетно-артилерійського озброєння (Маслій, 2017, с. 142–155). Тоді як Л. Олійник (2017) дослідив методичну систему навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів військово-соціального управління (Олійник, 2017, с. 340). У напрацюваннях В. Родікова (2025) конкретизовано педагогічні умови підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ ЗС України (Родіков, 2025, с. 39–43).

Отже, аналіз літератури показує, що сучасні наукові дослідження спрямовані на вдосконалення засад підготовки військових фахівців, адаптацію освітніх програм до умов сучасних збройних конфліктів та забезпечення практично орієнтованого навчання професійної підготовки. Водночас, оновлення умов ведення бойових дій потребує удосконалення й методологічних засад підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ ЗС України.

Мета статті полягає у визначенні та теоретичну обґрунтуванні комплексу методологічних засад підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ ЗС України, що забезпечують цілісність і практичну спрямованість навчально-тренувального процесу.

Виклад основного матеріалу. Сучасний характер війни, що відзначається технологічною насиченістю, динамічністю та багатовимірністю, змінює не лише тактику бойових дій, а й саму природу професійної готовності військовослужбовця інженерних підрозділів. У сучасній теорії військової педагогіки особливої актуальності набуває проблема визначення та наукового обґрунтування методологічних засад підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ ЗС України. Методологічна визначеність організації навчально-тренувального процесу у системі військової освіти створює необхідні передумови для глибокого засвоєння професійних знань, формування практичних умінь та їх ефективного застосування у службово-бойовій діяльності. Сучасний етап розвитку системи військової освіти в Україні характеризується потребою підвищення її результативності та оновлення відповідно до вимог воєнного часу й процесів євроінтеграції. Аналіз

теоретичних підходів і практики підготовки особового складу свідчить, що побудова ефективної системи підготовки фахівців інженерних військ ґрунтується на цілісній сукупності взаємопов'язаних методологічних підходів, зокрема системного, діяльнісного, аксіологічного, ресурсно-середовищного та компетентнісного.

Системний підхід виступає загальнонауковою основою дослідження та побудови практико-зорієнтованої підготовки здобувачів військово-облікових інженерних спеціальностей у навчально-тренувальних центрах та військових навчальних закладах. Сьогодні системний підхід є ключовою методологічною основою будь-якого наукового дослідження. У контексті підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ ЗС України варто зосередитись на двох взаємопов'язаних векторах його реалізації. З одного боку, йдеться про використання системного підходу для забезпечення цілісності підготовки військовослужбовців, визначення специфіки взаємодії та взаємозв'язку між окремими навчальними модулями, тактичними і технічними навичками, а також об'єднання педагогічних та методичних ідей щодо формування готовності особового складу до виконання інженерних завдань у єдину навчально-тренувальну систему. Водночас, засади системного підходу спрямовують на врахування взаємозалежності процесів розвитку професійних знань, практичних умінь і навичок військовослужбовців, зокрема у сфері роботи з інженерними засобами, технічними пристроями та матеріалами, а також під час виконання завдань у складних тактичних умовах.

На сучасному етапі розвитку військової освіти підготовку особового складу до виконання завдань з інженерного забезпечення бойових дій доцільно розглядати з позицій системного та компетентнісного підходу, що передбачає інтеграцію знань з інженерної справи, тактики, безпеки, технічної експлуатації озброєння та інженерної техніки, міжособистісної взаємодії у бойових умовах. Використання системного підходу у підготовці дозволяє дотримуватися специфічних принципів організації навчально-тренувальної діяльності військовослужбовців, оскільки ефективно засвоєння знань та навичок у комплексі визначає здатність особового складу до швидкого прийняття рішень, адаптації до нестандартних ситуацій і виконання завдань з високим ступенем точності.

Формування готовності рядового та сержантського складу інженерних військ до виконання спеціальних завдань з інженерного

забезпечення бойових дій передбачає поєднання рецептивних і продуктивних видів діяльності: засвоєння теоретичних знань (рецептивна складова) та застосування їх на практиці під час розгортання та експлуатації інженерних споруд, озброєння та інженерної техніки (продуктивна складова). При цьому розвиток критичного та аналітичного мислення забезпечує ефективне планування та реалізацію інженерних рішень у бойових і навчально-тренувальних умовах. Цілеспрямована реалізація ідей системного підходу у підготовці рядового та сержантського складу інженерних військ ЗС України дозволяє формувати інтегровану систему знань і навичок, здатних забезпечити високу оперативну готовність та ефективне виконання завдань з інженерного забезпечення бойових дій у різних умовах бойової діяльності.

Використання засад діяльнісного підходу в межах дослідження підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ ЗС України до професійної діяльності ґрунтується на розумінні, що будь-які знання трансформуються у практичні вміння та навички лише через безпосередню діяльність військовослужбовців. Зважаючи на багатофункціональність інженерної підготовки та специфіку виконання завдань у різних умовах бойової діяльності, у межах упровадження діяльнісного підходу необхідно застосовувати інноваційні форми, методи та засоби організації навчальної та практичної підготовки особового складу під час вивчення фахових дисциплін. При цьому особливу увагу необхідно приділяти використанню практико-орієнтованих завдань, що моделюють реальні бойові ситуації та забезпечують розвиток умінь швидко оцінювати обстановку, приймати рішення та застосовувати технічні засоби інженерного забезпечення. Діяльнісний підхід передбачає активне залучення курсантів та сержантів до виконання конкретних інженерних дій, що сприяло формуванню професійної компетентності, оперативної готовності та здатності до самостійного вирішення нестандартних завдань.

Зміна орієнтирів професійної підготовки військовослужбовців вимагає урахування засад аксіологічного підходу. Зазначений методологічний підхід виконує роль виховної стратегії, відповідає за ціннісно-сенсове наповнення системи навчання та збагачує процес підготовки здобувачів військових навчальних закладів і навчально-тренувальних центрів професійно-орієнтованим змістом.

Соціокультурні умови сучасності потребують оптимальних підходів для впровадження різного роду інновацій у систему професійної підготовки військових. Дані умови визначають основні тенденції розвитку навчання, спрямованого на підготовку військовослужбовців, які володіють необхідними компетентностями для виконання завдань в умовах сучасних бойових і технічних викликів. Результатом такої підготовки є формування високопрофесійної, конкурентоспроможної та адаптивної особистості, здатної ефективно діяти у змінених умовах оперативної та бойової реальності. Проблема набуває особливої актуальності саме у системі підготовки фахівців інженерних військ, адже військова професія висуває високі вимоги до знань, умінь та морально-психологічної готовності особистості.

Відомо, що підготовка конкурентоспроможного фахівця інженерних військ базується на необхідності моделювання умов виконання професійних дій в навчально-тренувальних центрах. В межах такої позиції вагомим потенціалом володіє ресурсно-середовищний підхід, який виступає як практико-орієнтована тактика дослідження, адже визначає вибір форм і засобів організації процесу підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ ЗС України.

Визначальне місце в структурі методології підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ ЗС України до професійної діяльності належить компетентнісному підходу. Його засадничі ідеї дозволяють повною мірою описати весь навчально-тренувальний та навчально-виховний процес військових навчальних закладів. У межах наукових досліджень з проблем військової освіти ідеї компетентнісного підходу інтерпретуються крізь синтез двох філософських течій – прагматизму та екзистенціалізму. У напрямку підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ ЗСУ до професійної діяльності дотримання компетентнісної парадигми особливо актуальне в умовах сьогоденного історичного етапу розвитку військової освіти, для якого характерні процеси глобалізації, адаптації існуючих стандартів під міжнародні вимоги. За такого підходу інженерні знання інтерпретуються як база для формування компетентності військових фахівців. Складність оновлення системи підготовки рядового та сержантського складу інженерних військ зумовлена необхідністю забезпечення високого рівня професіоналізму інструкторсько-викладацького складу, впровадження інноваційних, зокрема цифрових, технологій навчання та організації практико-орієнтованої підготовки здобувачів. За цих умов інтеграція

методологічних підходів набуває системоутворювального значення, оскільки створює підґрунтя для оновлення навчально-тренувального процесу та підготовки компетентних військових фахівців на основі узгодженого поєднання можливостей освіти, науки й сучасних технічних засобів інженерного забезпечення. Саме в такій логіці методологічні засади підготовки доцільно концептуалізувати як функціонально-ієрархічну модель, що охоплює ціннісно-стратегічний, організаційно-структурний та операційно-практичний рівні й забезпечує цілісність професійного становлення особового складу інженерних військ. У межах цієї моделі стратегічні орієнтири професійної підготовки, її внутрішня структурна організація та механізми практичної реалізації перебувають у системній взаємодії, що забезпечує цілісність навчально-тренувального процесу й спрямованість на формування професійної готовності військовослужбовця інженерних підрозділів. Розглянемо кожний рівень моделі окремо.

Ціннісно-стратегічний рівень — визначає смислову спрямованість підготовки та окреслює її кінцевий результат. Його змістове наповнення забезпечується взаємодією аксіологічного та компетентнісного підходів. Аксіологічний підхід формує систему професійних цінностей, що включає відповідальність за прийняті інженерні рішення, моральну стійкість, культуру безпеки та усвідомлення значущості інженерного забезпечення бойових дій. Він задає внутрішні регулятори професійної поведінки та визначає етичні межі діяльності військовослужбовця. Компетентнісний підхід, у свою чергу, конкретизує стратегічну мету підготовки як інтегровану здатність діяти ефективно у реальних бойових умовах, поєднуючи спеціальні знання, практичні уміння, досвід і особистісні якості. Саме на цьому рівні формується образ професійно готового військовослужбовця інженерних військ. Однак визначення стратегічних цілей підготовки потребує їх належного структурного впорядкування, що реалізується на другому рівні моделі.

Організаційно-структурний рівень моделі ґрунтується на системному підході, що дає змогу розглядати підготовку як цілісну педагогічну систему з узгодженими цілями, змістом, методами, формами та результатами. Системність передбачає поетапність формування професійної готовності, інтеграцію теоретичних модулів із практичною діяльністю, а також взаємозв'язок тактичних і технічних компонентів підготовки. Завдяки цьому забезпечується внутрішня логіка навчально-тренувального процесу та мінімізується його фрагментарність.

Разом із тим структурна впорядкованість має отримати практичне втілення, що реалізується на третьому – операційно-практичному – рівні.

Операційно-практичний рівень моделі визначається провідною роллю діяльнісного та ресурсно-середовищного підходів, які забезпечують безпосередню реалізацію підготовки в умовах, максимально наближених до професійної діяльності. Діяльнісний підхід орієнтує підготовку на відтворення реальних професійних дій, моделювання бойових ситуацій та прийняття рішень в умовах невизначеності. Поєднання засвоєння теоретичних знань із їх практичним застосуванням під час виконання завдань з інженерного забезпечення бойових дій здійснює формування оперативних умінь і здатності до ефективного планування інженерних рішень. Ресурсно-середовищний підхід доповнює цю логіку, розглядаючи освітнє середовище як активний чинник формування професійної готовності. Матеріально-технічна база, полігони, сучасні тренажерні комплекси, цифрові симулятори, інформаційні ресурси та досвідчені фахівці-практики створюють умови, максимально наближені до реальної службово-бойової діяльності.

На відміну від традиційних підходів у військовій педагогіці, які зосереджувалися переважно на окремих елементах підготовки – структурі навчального процесу або формуванні певних компетентностей, запропонована модель передбачає їх функціональну ієрархізацію та взаємодію. Її сутність полягає у впорядкованому поєднанні смислового, структурного та практичного вимірів підготовки, що забезпечує трансформацію теоретичних засад у реальну професійну дію та мінімізує розрив між педагогічним проектуванням і вимогами сучасної службово-бойової практики інженерних підрозділів.

Отже, модель має інтегративний характер, оскільки поєднує ціннісно-стратегічний, організаційно-структурний та операційно-практичний рівні в єдину систему методологічного забезпечення підготовки. Перший визначає смислові та професійні орієнтири становлення військовослужбовця, другий забезпечує впорядкованість і логіку побудови навчально-тренувального процесу, а третій спрямований на його результативну реалізацію в конкретних умовах службово-бойової діяльності. Взаємодія цих рівнів дозволяє узгодити вимоги сучасної війни з можливостями військової освіти та забезпечити формування професійно-спроможного особового складу.

Висновки і перспективи подальших розвитку цього питання. У результаті теоретичного аналізу обґрунтовано доцільність представлення методологічних засад підготовки як функціонально-ієрархічної моделі, що включає ціннісно-стратегічний, організаційно-структурний та операційно-практичний рівні. Ціннісно-стратегічний рівень визначає смислові орієнтири професійного становлення військовослужбовця та кінцевий результат підготовки; організаційно-структурний забезпечує системну впорядкованість навчально-тренувального процесу; операційно-практичний спрямований на реалізацію підготовки в умовах, максимально наближених до службово-бойової діяльності. Взаємодія зазначених рівнів забезпечує цілісність методологічного забезпечення підготовки, узгодження стратегічних цілей військової освіти з практичними потребами інженерних підрозділів та формування професійної спроможності особового складу до прийняття обґрунтованих рішень в умовах невизначеності та підвищеного ризику.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням критеріїв і показників оцінювання ефективності реалізації запропонованої моделі в системі підготовки інженерних військ, а також з емпіричною перевіркою її результативності в умовах навчально-тренувальної та службово-бойової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

- Бокій, В. Г., Коваль, В. В., & Світак, В. В. (2022). Підготовка рядового, сержантського і старшинського складу в навчальному центрі Збройних Сил України. *Системи обробки інформації (COI)*, 2 (169), 19–24. (Bokiy, V. H., Koval, V. V., & Svitak, V. V. (2022). Training of enlisted, sergeant, and senior personnel at the training center of the Armed Forces of Ukraine. *Information Processing Systems (IPS)*, 2 (169), 19–24) <https://doi.org/10.30748/soi.2022.169.02>
- Бондаренко, О. О. (2020). Модель забезпечення формування професійної готовності майбутніх офіцерів збройних сил України для забезпечення освітньо-виховного процесу у військових ліцеях. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 70 (1), 45–50. (Bondarenko, O. O. (2020). A model for ensuring the formation of professional readiness of future officers of the armed forces of Ukraine to ensure the educational process in military lyceums. *Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, 70, 1, 45-50)
- Васильєв, О. (2022). Теоретичні аспекти інноваційного розвитку військової освіти. *Військова освіта*, 1 (45), 9–22. (Vasyliiev, O. (2022). Theoretical aspects of innovative development of military education. *Military Education*, 1 (45), 9–22)
- Діденко, О. В. (2014). Особливості впровадження компетентнісного підходу у професійну підготовку майбутніх офіцерів у ВНЗ. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2014_3_6 (Didenko, O. V. (2014). Features of

- implementing the competency-based approach in the professional training of future officers in higher education institutions. *Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine*, 3. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2014_3_6)
- Кравченко, А. (2023). Педагогічні технології забезпечення ефективності комунікативної взаємодії курсантів у первинній військово-професійній підготовці. *Військова освіта*, 1 (47), 123–132. (Kravchenko, A. (2023). Pedagogical technologies for ensuring the effectiveness of communicative interaction of cadets in initial military-professional training. *Military Education*, 1 (47), 123–132) <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2023-47/123-133>
- Луханін, В., Сарафанюк, Е., Манойло, О., & Білось, Г. (2020). Особливості підготовки та підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників Збройних Сил України. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*, 28(1), 128–146. (Lukhanin, V., Sarafanyuk, E., Manoylo, O., & Bilos, H. (2020). Features of training and advanced training of scientific and pedagogical staff of the Armed Forces of Ukraine. *Collection of Scientific Papers of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Pedagogical Sciences*, 28(1), 128–146) <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v28i1.960>
- Маслій, М. М. (2017). Концептуальні засади професійної підготовки майбутніх офіцерів ракетно-артилерійського озброєння. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*, 5, 142–155. (Maslii, M. M. (2017). Conceptual principles of professional training of future officers of missile and artillery weapons. *Vocational Education: Methodology, Theory and Technologies*, 5, 142–155)
- Олійник, Л. В. (2017). *Методична система навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів військово-соціального управління*: монографія. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ. 340. (Oliylyuk, L. V. (2017). *Methodical system of teaching military-special disciplines of masters of military-social management*: monograph. Khmelnytskyi: Publishing House of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine, 340)
- Приходько, Ю. (2022). Актуальні проблеми трансформації стану та якості системи вищої військової освіти. *Військова освіта*, 1 (45), 179–196. (Prykhodko, Yu. (2022). Actual problems of transformation of the state and quality of the system of higher military education. *Military Education*, 1 (45), 179–196.
- Родіков, В. (2025). Педагогічні умови фахової підготовки сержантського і рядового складу інженерних військ Збройних Сил України. *New Pedagogical Thought*, 122(2), 39–43. (Rodikov, V. (2025). Pedagogical conditions of professional training of sergeant and enlisted personnel of engineering troops of the Armed Forces of Ukraine. *New Pedagogical Thought*, 122(2), 39–43) <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2025-122-2-39-43>
- Сердюк, С., & Боровик, О. (2022). Концепція трансформації освітньої підготовки персоналу Державної прикордонної служби України. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*, 28 (1), 216–231. (Serdyuk, S., & Borovyk, O. (2022). Concept of transformation of educational training of personnel of the State Border Guard Service of Ukraine. *Collection of Scientific Papers of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Pedagogical Sciences*, 28(1), 216–231) <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v28i1.984>

- Сторожук, В., & Ставицький, О. (2024). Завдання кафедри військової підготовки у процесі освітньої діяльності. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*, 42(3), 198–221. (Storozhuk, V., & Stavytskyi, O. (2024). Tasks of the Department of Military Training in the Educational Process. *Collection of Scientific Papers of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Pedagogical Sciences*, 42(3), 198–221) <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v42i3.1940>
- Nishanova, A. M. (2023). The role of military pedagogy in the training of military personnel. *JournalNX – A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal*, 9(5), 114–117. <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/BTF2A>

SUMMARY

Pavlenko Oleg, Ziborieva Olha. Methodological Foundations of the Training of Non-Commissioned Officers and Enlisted Personnel of the Engineer Troops of the Armed Forces of Ukraine.

The study aims to substantiate and characterise the methodological foundations of training non-commissioned and enlisted personnel of the engineering troops of the Armed Forces of Ukraine for professional activity under the conditions of ongoing armed aggression and the transformation of the national military education system. The research focuses on identifying and systematising the key methodological approaches that determine the integrity, content, and practical orientation of the educational and training process within the selected segment of military education.

The research methodology is based on the comprehensive implementation of systemic, activity-based, axiological, resource-environmental, and competency-based approaches. The systemic approach ensures the integrity and coherence of professional training, interconnection between educational modules, logical structuring of the content, and consistency in developing practical skills required for engineering tasks. The activity-based approach provides the formation of practical abilities through modelling combat situations, performing professionally oriented tasks, and approximating the learning process to real conditions of service and combat activity. The axiological approach enriches the training process with value-based meaning, promotes the formation of moral and professional consciousness, responsibility, and awareness of the social significance of military service. The resource-environmental approach is aimed at the effective use of material, technical, informational, and organisational resources of the military educational environment to enhance the quality and functionality of training. The competency-based approach integrates knowledge, skills, abilities, and personal qualities into professional competencies that ensure readiness to perform official duties effectively in complex and dynamic conditions.

The scientific novelty. It is emphasised that the practical implementation of the identified methodological foundations relies on a set of principles for improving the selected fragment of the military education system. These include the principle of symbiosis of education, science, and practice; the principle of mutual development of warfare technologies and pedagogical approaches to updating the training of non-commissioned and enlisted engineering troops personnel; the principle of relevance of training to contemporary requirements and international standards; and the principle of functionality of the educational and training process. These principles determine the direction of modernising the professional training system in accordance with current security challenges and the needs of the Armed Forces of Ukraine.

Conclusion. *The integration of the outlined methodological approaches forms a coherent and conceptually grounded basis for improving the training of non-commissioned and enlisted personnel of the engineering troops. Their combined implementation ensures the development of a highly professional, adaptable, and competitive serviceman capable of effectively performing engineering tasks, responding to modern combat challenges, and integrating educational, scientific, and practical resources within the educational and training process.*

Key words: *methodology, methodological approaches, training, military education, non-commissioned and enlisted personnel, engineer troops, educational and training process, professional competencies.*